



SVT/NOVUS VÄLJARBAROMETER

19 DECEMBER 2019

Sverigedemokraterna har störst väljarstöd

Novus/SVT väljarbarometer visar att Sverigedemokraterna är det största partiet, följt av Socialdemokraterna på andra plats och Moderaterna på tredje plats. Det är första gången, i en Novus undersökning, som Sverigedemokraterna är det största partiet. Skillnaden mellan Sverigedemokraternas och Socialdemokraternas stöd är dock inom felmarginalen, vilket innebär att vi inte säkert kan säga att Sverigedemokraterna är större än Socialdemokraterna.

Alla förändringar som presenteras här är relativ förändring jämfört med föregående undersökning. Är förändringarna statistiskt säkerställda står det utskrivet. I denna undersökning förekommer två förändringar som är statistiskt säkerställda jämfört med föregående månad och det är Sverigedemokraternas ökning och Socialdemokraternas minskning.

Moderaterna minskar för tredje månaden i rad. 0,4 procentenheter ned sedan föregående undersökning och de får nu stöd av 17,9 procent av väljarkåren. Moderaterna förlorar väljare bland lågutbildade och bland de i åldern 50-64 år. Moderaterna tappar huvudsakligen väljare till Sverigedemokraterna och delvis till Centerpartiet. Moderaterna ligger nu 1,9 procentenheter under valresultatet från september 2018.

Stödet för **Liberalerna** ligger fortsatt under 4-procentspärren. De får nu stöd av 3,5 procent av väljarna, en knapp uppgång på 0,1 procentenheter sedan föregående månad. Liberalerna har enbart vid ett tillfälle sedan oktober 2018 legat över 4-procentspärren och det var i samband med partiledarbytet innan sommaren. Liberalerna vinner unga väljare i åldern 18-29 år medan de förlorar väljare bland de i åldern 30-49 år. Liberalerna vinner väljare från Soffan och tappar till Centerpartiet. Liberalerna har nu ett väljarstöd som är 2,0 procentenheter lägre än valresultatet från september 2018.

Stödet för **Centerpartiet** ökar med 0,5 procentenheter och de får nu stöd av 8,3 procent av väljarkåren. Stödet för Centerpartiet ökar bland lågutbildade och något bland boende i Västsverige. Jämfört med november vinner Centerpartiet väljare från Liberalerna och Moderaterna och tappar samtidigt till Socialdemokraterna. Centerpartiet har nu ett väljarstöd som är 0,3 procentenheter lägre än valresultatet från september 2018.

Kristdemokraterna har nu 6,2 procent i väljarstöd, 0,9 procentenheter lägre än i föregående undersökning. Stödet minskar bland lågutbildade, bland de som inte är fackligt anslutna och bland boende i Västsverige. Jämfört med november tappar Kristdemokraterna väljare huvudsakligen till Sverigedemokraterna och delvis till Moderaterna. De har ett stöd som är nästintill på samma nivå som valresultatet 2018, 0,1 procentenheter lägre.

Socialdemokraterna får ett stöd på 23,7 procent av väljarkåren, en statistiskt säkerställd nedgång med 2,3 procentenheter jämfört med föregående undersökningen. Socialdemokraterna förlorar väljare bland unga i åldern 18-29 år och i Sydsverige. Jämfört med november tappar Socialdemokraterna väljare till Soffan, Sverigedemokraterna och till Moderaterna. Socialdemokraterna har nu ett väljarstöd som är 4,6 procentenheter lägre än valresultatet från september 2018.

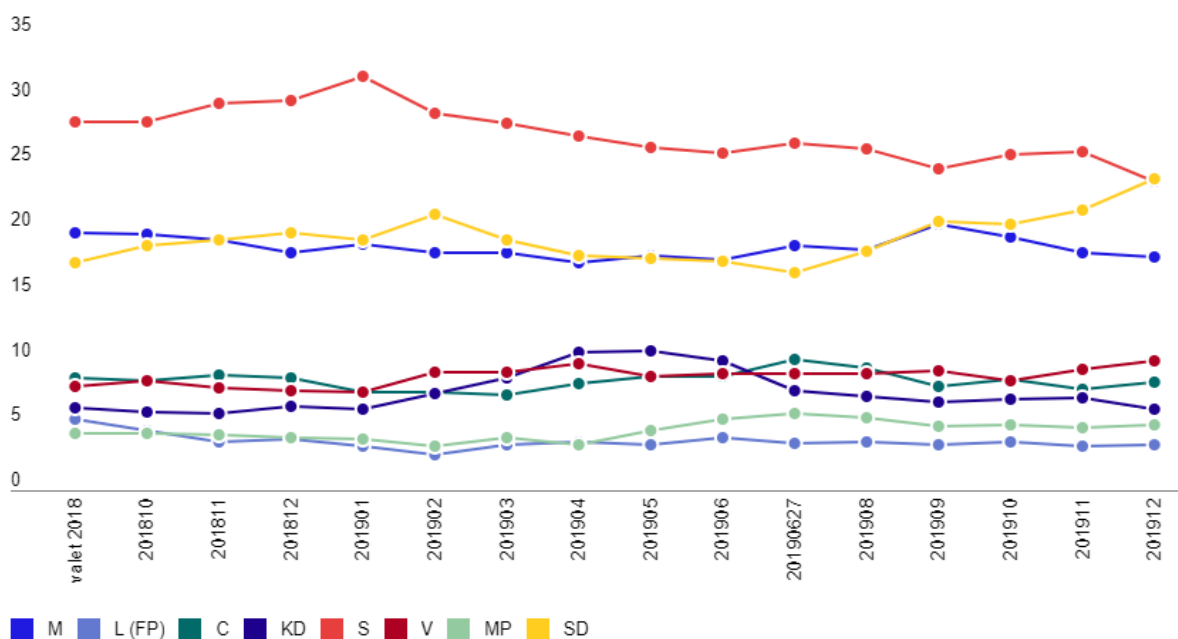
Vänsterpartiets stöd ökar med 0,6 procentenheter och de har nu ett väljarstöd på 9,9 procent och når sin högsta nivå sedan valet i september 2018. Vänsterpartiet ligger nu 1,9 procentenheter högre än valresultatet från september 2018. Vänsterpartiet vinner väljare från Soffan och från Miljöpartiet.

Miljöpartiet har ett väljarstöd på 5,0 procent. Det är en knapp ökning med 0,2 procentenheter jämfört med föregående undersökning och de ligger därmed fortsatt på rätt sida om 4-procentsspärren. Stödet ökar bland de med en lägre utbildning och bland pensionärer. Jämfört med november tar Miljöpartiet förstagångsväljare och väljare från Moderaterna, samtidigt tappar de något till Socialdemokraterna. Miljöpartiet ligger nu 0,6 procentenheter över valresultatet från september 2018.

Sverigedemokraterna får nu ett väljarstöd på 24,0 procent av väljarkåren, en statistiskt säkerställd ökning med 2,5 procentenheter. Det är det högst uppmätta stödet för Sverigedemokraterna någonsin i en Novus undersökning och de har även för första gången högst stöd av samtliga partier. Även om de inte är statistiskt säkerställt större än Socialdemokraterna som är på andra plats. De ligger nu hela 6,5 procentenheter över valresultatet från september 2018, vilket innebär att de idag är de opinionsmässigt största vinnarna sedan valet. Stödet ökar bland män, bland de i åldern 18-29 år och bland de som inte är fackligt anslutna. Jämfört med november tar Sverigedemokraterna väljare från Moderaterna, därefter från Socialdemokraterna och Kristdemokraterna.

Om det var val idag skulle mandatet fördela sig enligt följande: Moderaterna 66, Liberalerna 0, Centerpartiet 31, Kristdemokraterna 23, Socialdemokraterna 87, Vänsterpartiet 36, Miljöpartiet 18, Sverigedemokraterna 88.

Novus har för den här undersökningen intervjuat 3994 personer per telefon, SMS och post under tiden 18 november – 15 december 2019. Andelen osäkra väljare är 5,9 procent.



Analys SD:s uppgång

SD är för första gången största parti, och de har vuxit kraftigt under innevarande år. SD har nu ett stöd som är 6,5 procentenheter högre än i valet 2018.

Hur kunde SD växa som de gjort?

Det finns några viktiga anledningar:

- Oro för samhällsutvecklingen
- Nödbroms
- Inte etablissemanget
- Enda alternativet (opposition)
- Lågt förtroende för politiken i helhet
- Medias "här och nu bevakning"

Dessa har alla påverkat att skapa en bild av att SD är alternativet. Men lika mycket att de andra partierna INTE är ett alternativ på samma sätt.

Sedan finanskrisen innan 2014 kan samhällets uppfattas som att det utvecklas utom kontroll, globalisering och en lynnig finansiell utveckling. Sverige har där inte mycket kontroll. Jobben försvinner eller flyttar utomlands. Skolan, sjukvården, polisen, försvaret, bostäder, infrastruktur. Inget verkar fungera när man tittar på den mediala bevakningen och politikens retorik.

Bilden av samhället som mer flyktigt och utom kontroll sammanfaller med medieutvecklingen där alla skall vara snabbast. Analyserna försvinner, det är bevakning, inte förklaring som gäller i medieutvecklingen. Medias tävling att vara först, men med oklart mål utöver det fick pågå okontrollerat under många år. Detta bidrog till att skapa en bild av ett samhälle som såg ut som ett lågintensivt undantagstillstånd. Politiken drogs med av detta och blev reaktiv i det offentliga rummet. De måste omedelbart agera på medias frågor. De måste ge en bild av omedelbara lösningar trots att verktygen inte ens finns för politiker. Ta t.ex. brottsligheten, vad skall politikerna göra för att lösa brottsligheten nu? Budgeten är lagd, och lagstiftning tar lång tid. Om människor dör idag, är det väl rätt naivt att tro att politiken skall kunna göra något nu? Ändå skapas den bilden, att politiken har total kontroll över varenda liten händelse i vardagen. Det är inte bara massmedia som skapar den bilden, utan politiken arbetar hela tiden på att förstärka bilden av att de har lösningen i sin hand. När det i frågan om brottsligheten är ett operativt arbete främst av polisen att hindra den brottslighet som sker idag. Det är ju inte precis så att Löfven eller Ygeman skulle ut på gatorna och låsa in buset personligen, förresten skulle de ens få det? Antar att det behövs en ny lag i så fall...

Men denna här och nu rapportering och märkliga synen på samhället och ansvarsutkrävande skapade ett gap, människor faktiskt var väldigt trygga för sin egen situation men oroliga för alla andra. Oron kröp år för år närmare och otryggheten kan varit självupplevd till viss del, men varje personlig erfarenhet sker i samhällskontexten. Den bild som media sätter och politiken bekräftar. Så en otrygg kväll på stan på väg hem från restaurangen sker i kontexten av skjutningar och bomber någon annan stans.

Politikens fokus har varit att peka på motståndarens tillkortakommanden. Det är motståndarens fel att vi är där vi är idag. Det borde gjorts saker innan osv.

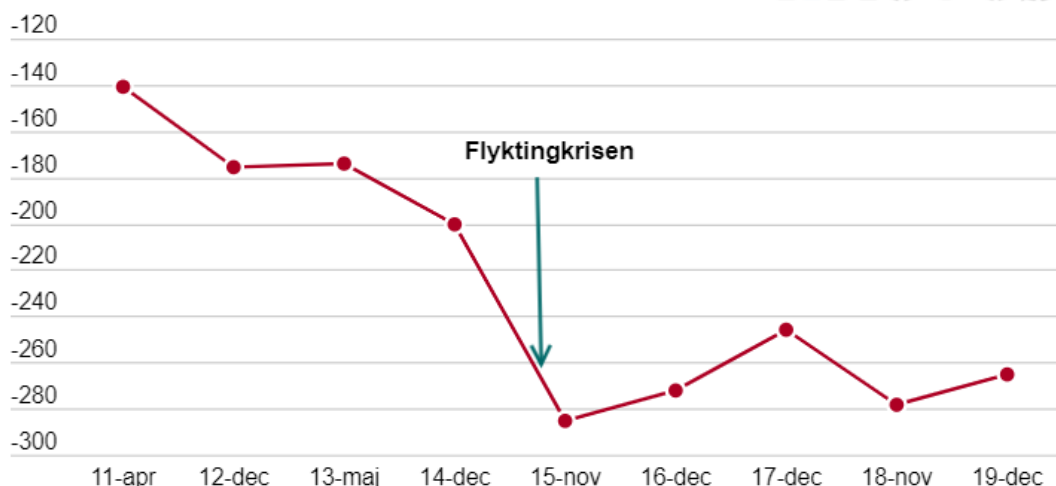
Det sker också ett ökat bråk om verklighetsbilden. Sällan kommer man vidare utan man stannar vid vad som är verklighet idag, var problemen faktiskt är. Väldigt sällan utgår man från en hyfsad gemensam problembild och bråkar om bästa lösningen. Men att inte ens vara överens om problemen då är det långt kvar till att lösa dem. Vilka problem skall ens lösas?

En delförklaring kan ju vara att politiken som sådan faktiskt inte kan lösa akuta problem. Det är ju upp till ansvariga myndigheter och politisk förändring tar en oändlighet om problemen känns akuta. Men man

fokuserar på att skylla på motståndaren kring samhällsutvecklingen så tappar man bort väljaren och den reella oro som växer. Väljaren tappar också förtroende för politiken som verktyg och politikerna som är satta som de främsta företrädarna. Eftersom politiken fokuserar på sin politiska motståndares orsak till varför problemen inte är lösta idag är det inte konstigt att väljarna faktiskt tror att det är politiken som misslyckats.

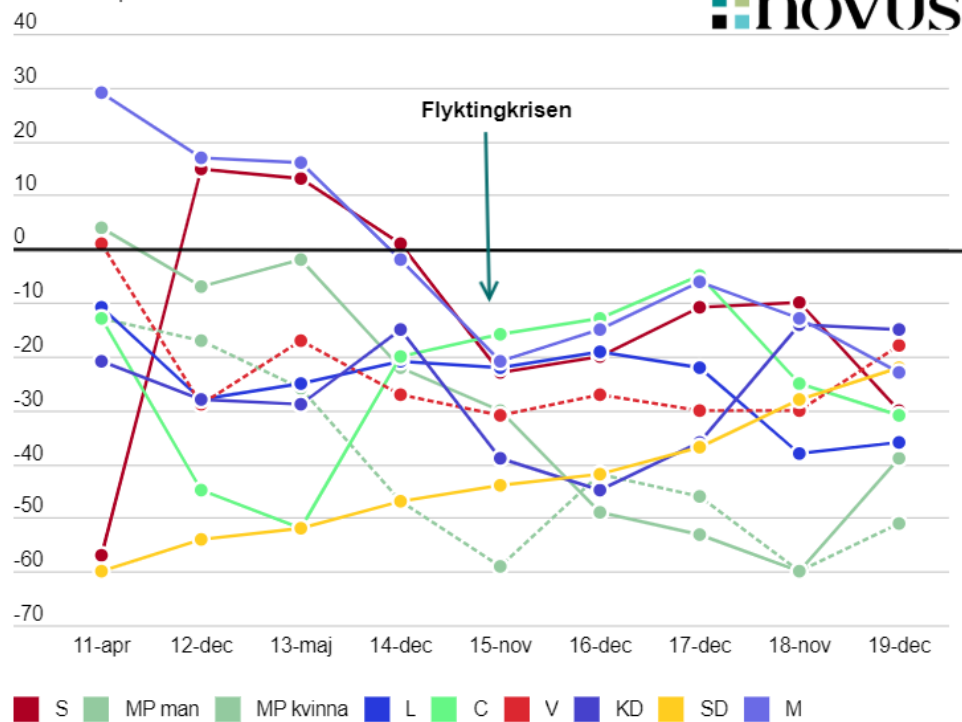
Novus släppte i måndags den senaste undersökningen om förtroendet för våra partiledare. Den verkade få många experter att sätta morgonkaffet i halsen, de hade minsann inte sett så långa siffror. Men som ofta går det lite för fort och omedelbara reaktioner är inte alltid rätt. Detta har pågått en lång tid. Flyktingvågen var en tydlig propp ur, men finanskrisen, medias live logik och valrörelsen innan 2014 var alla viktiga orsaker.

Summerat balansmätt på alla partiledare



Åkesson går mot strömmen:

Balansmätt partiledare över tid



Partisymptati byggs upp så här

Om man har förtroende för partiföreträdarna är det värt att lyssna på dem. Är det värt att lyssna så är det värt att värdera politiken de förespråkar, och om den är något man uppskattar. Efter det kan man tänka sig att rösta på partiet. Men om man INTE har förtroende för partiföreträdaren, hur kan man då lita på att partiet kommer genomföra det man säger? Har man inte förtroende för partiföreträdaren är det ju inte ens värt att lyssna på partiet och dess företrädare, än mindre rösta på dem.

[Läs mer om förtroendets roll här](#)

Åkessons förtroende har ökat stegvis samtidigt som övriga partiledarnas förtroende rasat. SD har då mer och mer blivit ett parti värt att titta på, både relativt de andras sjunkande förtroende och faktiskt då de samtidigt byggt upp sitt eget förtroende för partiledare och egna partiet.

De andra partierna gör också mycket klart att SD absolut inte har något med samhällsutvecklingen att göra idag. Man säger att det kommer att bli ännu värre om de får makten. Men de har ABSOLUT inte makt idag. Både genom retorik men också handling. DÖ och JA har ju båda sagt sig ha som huvudfokus att inte låta SD få någon inverkan.

Det alla partier under lång tid väldigt tydligt visat är att det inte är SD:s fel att vi är där vi är idag.

Idag har vi faktiskt bara ett parti som inte på något sätt haft någon som helst inverkan på samhället idag. Ett samhälle som en majoritet anser går åt fel håll. En majoritet säger idag att barnen kommer att växa upp i ett sämre samhälle jämfört med idag och är otrygga med det politiska ledarskapet. [Läs mer här](#)

Vad skall man som väljare göra när man är orolig för sin egen situation och samhället samt tappar tilltron till de styrande politikernas förmåga och kanske även vilja?

För allt fler är SD det enda alternativet kvar. SD var också under förra mandatperioden det enda oppositionspartiet.

SD har också varit skickliga i sin positionering. Det är nog det enda parti de flesta vet var man har utifrån en politisk ståndpunkt. Det behöver inte betyda att man sympatiserar med den. Men man vet var man har dom. De har också indirekt fått rätt i att Sverige inte har råd att vara en humanitär stormakt när inte andra länder också är det. Regeringen visade det mycket tydligt genom att stänga gränserna hösten 2015. Innan dess var bilden att pengarna var slut till allt förutom flyktingsituationen. Men sen var den slut även till flyktingarna. Grovt förenklat, men många tolkade situationen så.

Flyktingkrisen var en avgörande händelse utifrån vår syn på Sverige och även SD:s framgång.

De ökade antalet spektakulära våldsbrott, som sprängningar och dödsskjutningar är en annan sådan. Det har fram till det byggts upp en bild av en centraliserad polis som mer sitter på kontor än är ute på stan. Polisstationer har lagts ned runt om i landet. Känsla av en polisfrånvaro har vuxit i vardagen samtidigt som det känns som brottsligheten blivit allt mer närvarande och laglösheten upplevs vara precis bortom horisonten. Även detta cementerades med besked av regeringen då de kallade till samtal med alla utom SD. Återigen, gillar du inte hur det är idag så är alla utom SD skyldiga. Polisen kallade också brottsituationen i Malmö för en Nationell särskild händelse. Utöver denna har polisen själv refererat till följande situationer som Nationell särskild händelse:

- Statsbesöket av USA:s tidigare president Barack Obama år 2013
- Flyktingströmmen 2015
- Terrordådet på Drottninggatan 2017
- De stora skogsbränderna sommaren 2018.

Alltså den organiserade brottsligheten i Sverige är på samma nivå som terrorism. Men också skogsbränderna, där vi som land saknade resurser att hantera det. Då helikoptrar från EU behövde hyras in och polska brandmän behövde kom och räddade oss. Iofs det ledde till en positivare bild av EU medlemskapet. Men det gjorde inte mycket gott för vårt förtroende för Sverige och svenska politiker.

Gång på gång har övriga partier visat mycket tydligt att SD absolut inte har något med problemen att göra. Samtidigt som politiken ger sken av att man med sina verktyg absolut kan hantera akuta händelser.

Det är kanske inte så konstigt att SD växer. Vilket annat parti idag skulle ha denna roll? SD:s sympatisörer kan tänka i linje med någon av dessa tankar:

"I värsta fall blir det ingen skillnad, men alla andra partier har ju bevisligen misslyckats."

"Har vi tur blir det mycket bättre"

"I bästa fall blir det lite bättre."

"Förhoppningsvis stoppar det åtminstone den fortsatta utvecklingen som går åt fel håll."

"Vad annat skall jag göra? Jag kan ju inte fortsätta att rösta på de som bevisligen inte kan hantera problemet"

Det konstigaste är faktiskt att man är förvånad över att SD ökar om man utgår från väljarens perspektiv. Vi har ju faktiskt en representativ demokrati. Där de folkvalda skall föra folkets talan och bevaka dess intressen.

Men hur skall då de andra partierna agera kanske några tänker?

Är det inte bra att KD och M säger att de skall prata med SD?

Jo egentligen bör alla behandla SD som ett etablerat parti som inte går helt fritt från ansvar år ut och år in.

Det betyder därmed inte att man kan ta efter SD:s politik och tro att man vinner väljare till sitt eget parti.

T.ex. titta på förtroendet bland SD:s sympatisörer för Åkesson. 92 % har förtroende för honom, sedan har varannan SD sympatisör förtroende för Busch Thor, och var tredje har förtroende för Kristersson.

Har man inte förtroende för partiföreträdaren litar man ju inte på att politiken skall genomföras. Varför skulle man som SD sympatisör gå till "andrahandsvalet" KD eller "tredjehandsvalet" M? Särskilt om de säger samma sak som förstahandsvalet?

Särskilt som M och KD faktiskt har haft makten under en period. En period som blivit en sanning att det var då allt började gå åt pipan. Inte nog med att andra säger det, partierna själva erkänner direkt eller indirekt att de gjort fel upprepade gånger. Både när de hade makten samt genom att abdikera sin möjlighet att ta makten och låta de rödgröna regera i minoritet. För så ser många SD sympatisörer på detta. Lägg då till att Åkesson och SD sedan länge utvecklats från att enbart vara ett misstroendeparti och nu snarare har tagit rollen av att vara de som låter vettigast i debatter och utspel. Ofta i debatter är Åkesson den minst grälsjuka av partiledarna. Åkesson förhåller sig mer till samhällsfrågor och inte alls lika mycket till sina politiska motståndare.

Partierna måste förhålla sig till oron, visa på trovärdiga vägar framåt. Varför skall man rösta på partiet? Vad vill man. Nu låter det mer som att partierna har tusen argument varför man INTE skall rösta på andra partier än just det egna partiet. Det är inte frågan väljarna ställer sig. Man måste locka väljare, inte jaga dem, eller försöka jaga bort dem från andra partier.

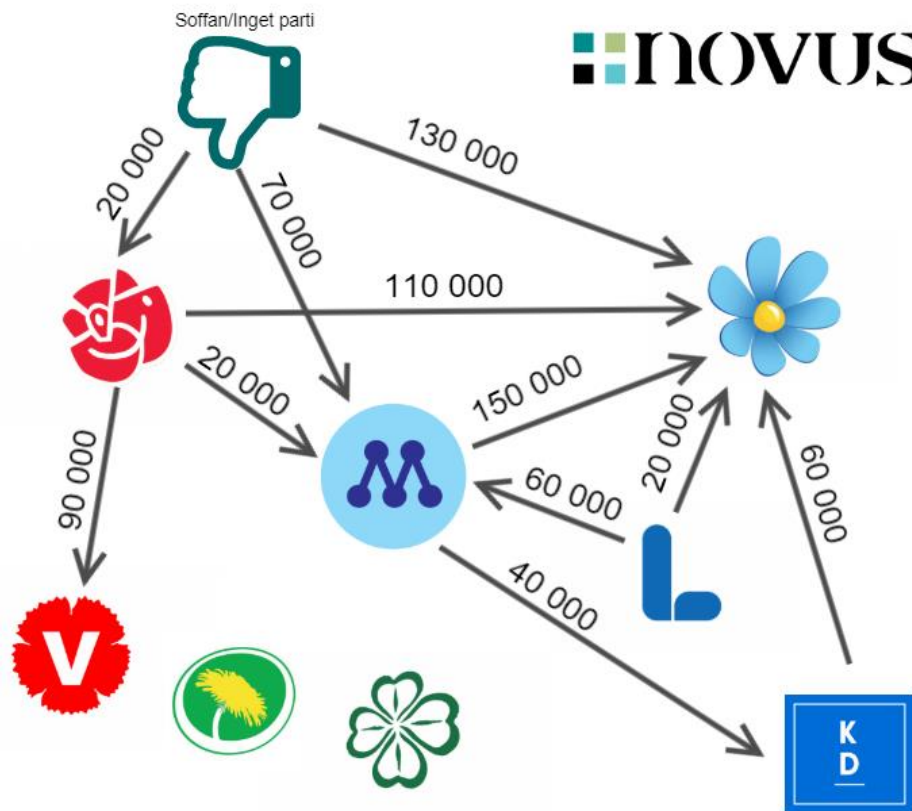
Kan man som parti inte tydligt tala om varför man skall rösta på dom, vad dom vill så behöver man gå hem och göra sin läxa ordentligt. Idag är det en jobbig hemläxa för alla partier utom SD. Men de andra partiernas situation blir bara sämre och sämre ju längre man struntar i att göra sin läxa. Lita på väljarna och locka dom med trovärdiga lösningar och ge dom en anledning att lita på de egna partiföreträdarna.

Makten kan vinnas genom att skada motståndaren. Men segern blir otroligt dyrköpt om man inte sedan själv kan visa att man förtjänade att väljas. Detta är inget unikt svenskt, utan samma sak händer i nästan hela västvärlden. För det är samma mekanismer bakom i alla länder. Samma medielogik och samma politiska kampanjteorier. Men i sitt arbete att förfina spelet så glömmar man bort varför man spelar och att man måste ha väljare som litar på att det man gör är ärligt och värdefullt. Det heter förtroendevald. Då är det svårt att vara utan förtroende.

Partierna måste visa att det finns en logik och tanke bakom utspelen. Visa att man faktiskt är ett parti som vill lösa problem, och vara ärlig i hur det kan ske. Inte bara peka på andras tillkortakommanden. Inte heller skapa falska orimliga förväntningar bland väljarna. Nu för tiden kan man inte ens räkna med att man får lugn och ro i en vecka som politiker än mindre att makten är stabiliserad i fyra år. Då är det ännu viktigare att veta varför man är där man är och säkerställa att man har väljarnas förtroende.

Väljarflöden jämfört med valet

Väljarnas rörelse mellan partierna sedan valet 2018 från och till de tre stora partierna, S, M & SD. Siffrorna är avrundade till hela 10 000 tal för att lite bättre överensstämma med felmarginalerna som finns bakom.



Väljarflöden december 2019 jämfört med valet 2018 baserat på Novus väljarbarometer dec 2019

I grafen visas bara nettoflöden om de är större än 20 000 väljare, därför ser man inga pilar till och från MP och C. Så vi har inte glömt att rita pilar.

Jämfört med valet 2018 har SD vunnit mest väljare från M. Därefter kommer väljare från soffan som nu skulle rösta på SD om det vore val idag. Soffan är alltså de som säger att de inte röstade i valet 2018. En stor rörelse från "soffan" följer också den internationella trenden kring alternativa partier som tydligt är anti etablissemang. Flödet från "soffan" kan på kort sikt öka valdeltagandet, men det

betyder inte att demokratin stärks. Tvärtom, lågt förtroende och polarisering och reaktiva politiker underminerar demokratin på lång sikt, även om valdeltagandet går upp. Först blir det ett ökat valdeltagande, sen kan det lätt övergå till att de som brukar rösta inte röstar. De tydligaste exemplen på detta är nog Brexit omröstningen och USAs presidentval.

S tappar inte direkt till SD i samma omfattning som M. Men det är fortfarande det största tappet. S har tydligt problem att hantera att de dragits åt höger pga Januari Avtalet. Väljarna som inte vill till "höger" går till vänsterpartiet. De som faktiskt vill ha förändring kring otryggheten i samhällsutvecklingen går till SD, och man tappar även väljare till M.



Torbjörn Sjöström
VD
Novus

Novus/SVT Väljarbarometer

Novus Väljarbarometer publiceras i samarbete med SVT. Väljarbarometern genomförs varje månad. Målgrupp för undersökningen är svenska väljare.

Undersökningen

Novus/SVT väljarbarometer genomförs inom ramen för Novus telefonomnibus. Undersökningen genomförs med hjälp av telefonintervjuer, SMS och vykort med ett riksrepresentativt urval svenska medborgare 18 år och äldre utan övre åldersgräns. Telefonintervjuerna har genomförts av PFM Research på uppdrag av Novus.

Undersökningen ger svar på frågan hur man skulle rösta om det var val till riksdagen idag.

Resultatet är efterstratifierat på kön, ålder, region och valt parti i riksdagsvalet 2018. Andel osäkra väljare är de som inte vet vilket parti de skulle rösta på.

Signifikanta förändringar

Förändringar som är större än följande sedan föregående undersökning är statistiskt signifikanta: M 1,8 %, L 0,9 %, C 1,3 %, KD 1,2 %, S 2,0 %, V 1,4 %, MP 1,0 % och SD 2,0 %

För ytterligare information se www.novus.se

	Valet 2010	Valet 2014	Valet 2018	Jan 2018	Feb 2019	Mar 2019	Apr 2019	Maj 2019	Jun 2019	Jul 2019	Aug 2019	Sep 2019	Okt 2019	Nov 2019	Dec 2019	Förändring föreg. mån.
M	30,1	23,3	19,8	18,9	18,3	18,3	17,5	18,0	17,7	18,8	18,5	20,4	19,5	18,3	17,9	-0,4
L	7,1	5,4	5,5	3,4	2,7	3,5	3,7	3,5	4,1	3,6	3,7	3,5	3,7	3,4	3,5	0,1
C	6,6	6,1	8,6	7,6	7,5	7,3	8,2	8,8	8,7	10,1	9,4	8,0	8,5	7,8	8,3	0,5
KD	5,6	4,6	6,3	6,2	7,4	8,6	10,6	10,7	10,0	7,7	7,2	6,8	7,0	7,1	6,2	-0,9
S	30,7	31,0	28,3	31,8	29,0	28,2	27,2	26,4	25,9	26,7	26,3	24,7	25,8	26,0	23,7	-2,3
V	5,6	5,7	8,0	7,6	9,1	9,1	9,7	8,8	9,0	9,0	9,0	9,2	8,4	9,3	9,9	0,6
MP	7,3	6,9	4,4	3,9	3,4	4	3,5	4,6	5,5	5,9	5,6	4,9	5,0	4,8	5,0	0,2
SD	5,7	12,9	17,5	19,2	21,2	19,3	18,1	17,8	17,6	16,7	18,4	20,7	20,5	21,5	24,0	2,5
Annat parti	1,8	1,0	1,6	1,4	1,4	1,7	1,5	1,4	1,5	1,6	1,9	1,8	1,6	1,8	1,5	-0,3
Regeringen (S, MP)	38,0	37,9	32,7	35,7	32,4	32,2	30,7	31,0	31,4	32,6	31,9	29,6	30,8	30,8	28,7	-2,1
Övriga (M, L, C, KD, V, SD)	60,7	58,0	65,7	62,9	66,2	66,1	67,8	67,6	67,1	65,9	66,2	68,6	67,6	67,4	69,8	-2,4
Andel osäkra	-	-	-	6,5	6,0	6,5	6,1	7,2	5,8	4,8	6,0	6,8	6,3	6,0	5,9	-0,1
Antal intervjuer	-	-	-	2342	3045	3707	3668	3404	3644	2746	2660	3716	3745	3619	3994	